

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SGK. /88

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2015/6153
Karar No. 2017/5875
Tarihi: 19.09.2017

- ÜST DÜZEY YÖNETİCİNİN PRİM BORÇLARINDAN SORUMLULUĞU İÇİN HAKLI NEDEN OLMADAN PRİMLERİN ÖDENMEMİŞ OLMASININ GEREKMEMESİ
- HAKLI NEDENİNİN NELER OLDUĞUNUN MAHKEMECE BELİRLENECEĞİ
- İFLASIN ERTELENMESİ HÜKMÜ NEDE-NİYLE PRİM BORÇLARININ ÖDENME-MESİNİN HAKLI NEDEN OLUŞTURACAĞI
- İFLASIN ERTELENMESİ HÜKMÜNDEN ÖNCEKİ BORÇLAR İÇİN ÜST DÜZEY YÖNETİ-CİNİN SORUMLULUĞUNUN DEVAM EDECEĞİ

ÖZETİ: Davanın yasal dayanaklarından olan, 5510 sayılı Kanununun 88. maddesinde "Kurumun sigorta primleri ve diğer alacakları haklı bir sebep olmaksızın bu Kanunda belirtilen sürelerde ödenmez ise kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel kişiliği haiz diğer işverenlerin şirket yönetim kurulu üyeleri de dâhil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur." hükmüne düzenlenmiş ise de, bu sorumluluk, "haklı sebep olmaksızın" ödememe hali ile sınırlandırılmıştır. Haklı nedenlerin neler olduğu konusunda kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Hangi hallerin haklı sebep teşkil ettiği, her bir davadaki özel koşullar ile hukuki ve maddi olayların özelliklerine göre mahkemece belirlenecektir. Bu belirleme yapılırken; diğer Kanunlardaki düzenlemelerden yararlanılmalı ve bilhassa Sosyal Güvenlik ilkeleri göz önünde tutulmalıdır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 179'uncu maddesi uyarınca iflasının ertelenmesine karar verilen ve malvarlığının korunması için gerekli tedbirler alınan şirketten, anılan Kanun'un 179/b maddesindeki "Erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz..." düzenlemesi uyarınca primler tahsil edilemeyecektir. Söz konusu tahsil imkânsızlığı, yönetim kurulu üyesinin kusurundan değil, doğrudan Kanundan doğduğundan, yönetim kurulu üyesi yönünden 5510 sayılı Kanun'un 88'inci maddesinde yer alan "haklı sebep" kavramı kapsamında kabul edilecektir. Ancak, iflasın ertelenmesi hükmünden öncesine ilişkin prim borçları yönünden, borcun ait olduğu ayı takip eden ay sonu itibarıyla tahakkuk ve tediye sorumluluğu gerçekleştiğinden, sonradan şirket yönünden verilen iflasın ertelenmesi kararı üst düzey yöneticinin müteselsil sorumluluğunu etkilemeyecek ve haklı neden oluşturmayacaktır.

2021/4028 E. , 2021/9698 K.

"İçtihat Metni"

Mahkemesi : Çorlu 2. İş Mahkemesi

Dava, iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemlerine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesince, hükümde belirtilen gerekçelerle davanın kısmen kabulüne dair verilen karara karşı davalılarca istinaf yoluna başvurulması üzerine, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 31. Hukuk Dairesince istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 31. Hukuk Dairesince verilen kararın, davalılar tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Mehmet Fatih Kapusuzoğlu tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

A.Manevi Tazminat İstemine İlişkin Hüküm Yönünden; Mülga 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 20.07.2016 tarihinden itibaren uygulanan 8. maddesinin 3. fıkrasına göre, "Bölge Adliye Mahkemesinin para ile değerlendirilemeyen dava ve işler hakkındaki kararları ile miktar veya değeri beşbin lirayı geçen davalar hakkındaki nihaî kararlara karşı tebliğ tarihinden başlayarak sekiz gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir." Bu fıkradaki "beşbin" ibaresi 6763 sayılı Kanunun 5. maddesi ile "kırk bin Türk Lirası" şeklinde değiştirilmiştir.

Mülga 5521 sayılı Kanununun, 6763 sayılı Kanun 5. maddesi ile değişik beşinci fıkrasına göre parasal sınırların, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanacağı öngörülmüştür.

25.10.2017 tarihinde yürürlüğe giren 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 8. maddesinde “temyiz edilemeyen kararlar” sayılmış ancak miktar itibarıyla kesinliğe bu maddede yer verilmemiş, 7/3. maddede, 6100 sayılı HMK’nın kanun yollarına ilişkin hükümlerinin, iş mahkemelerince verilen kararlar hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

6100 sayılı HMK’nın 362/1-a maddesi uyarınca, Bölge adliye mahkemelerinin miktar veya değeri kırk bin Türk Lirasını (bu tutar dâhil) geçmeyen davalara ilişkin kararların temyiz yoluna başvurulamayacağı hükme bağlanmıştır. HMK Ek madde 1 hükmüne göre de, 362. maddedeki parasal sınırların, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanacağı belirtilmiştir. HMK 362/2. maddesine göre “Birinci fıkranın (a) bendindeki kararlarda alacağın bir kısmının dava edilmiş olması durumunda, kırk bin Türk Liralık kesinlik sınırı alacağın tamamına göre belirlenir. Alacağın tamamının dava edilmiş olması hâlinde, kararda asıl talebinin kabul edilmeyen bölümü kırk bin Türk Lirasını geçmeyen tarafın temyiz hakkı yoktur. Ancak, karşı taraf temyiz yoluna başvurduğu takdirde, diğer taraf da düzenleyeceği cevap dilekçesiyle kararı temyiz edebilir” HMK 366. maddenin yollaması ile temyiz yolunda da uygulanan 346. madde uyarınca, temyiz dilekçesi kesin olan bir karara ilişkin olursa, kararı veren mahkeme temyiz dilekçesinin reddine karar verir. Ancak temyiz edilen karar kesin olduğu halde bu konuda inceleme yapıp karar verilmeksizin dosya Yargıtay’a gönderilmiş ise, 01.06.1990 tarih, 1989/3 E. - 1990/4 K. sayılı içtihadı birleştirme kararı gereğince dosyanın mahalline çevrilmesine gerek olmaksızın Yargıtay tarafından temyiz talebinin reddine karar verebilecektir.

Yukarıda belirtildiği şekilde, iş mahkemelerinin kararlarının istinaf incelenmesi sonucu Bölge adliye mahkemelerince verilen kararlarda karar tarihine göre kesinlik sınırı: 20.07.2016 - 01.12.2016 tarihleri arasında 5.000,00 TL; 02.12.2016 tarihi sonrası için 40.000,00 TL; 01.01.2017 sonrası için 41.530,00 TL ve 01.01.2018 tarihi sonrası için 47.530,00 TL, 01.01.2019 tarihi sonrası için 58.800,00 TL, 01.01.2020 tarihi sonrası için 72.070,00 TL, 01.01.2021 tarihi sonrası için ise 78.630,00 TL’dir.

Somut olay incelendiğinde, manevi tazminat istemi hakkındaki hükmün miktar yönünden yukarıda değinilen temyiz (kesinlik) sınırının altında bulunduğu anlaşılmalı, davalıların anılan hükme yönelik temyiz itirazlarının kesinlik nedeniyle reddine karar vermek gerekmiştir.

B.Maddi Tazminat İstemine İlişkin Hüküm Yönünden;

I-İSTEM

Davacı dava dilekçesi ve ıslahla toplam 186.818,62 TL maddi, 200.000,00 TL manevî tazminatın davalılardan tahsilini talep ve dava etmiştir.

II-CEVAP

Davalılar davanın reddine karar verilmesi gerektiğini savunmuşlardır.

III-MAHKEME KARARI

a-İLK DERECE MAHKEME KARARI

İlk derece mahkemesince 178.378,79 TL maddi, 35.000,00 TL manevî tazminatın davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili ile davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

b-BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ KARARI

İlk derece mahkemesi kararına karşı davalılarca istinaf kanun yoluna başvurulması üzerine İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 31. Hukuk Dairesince istinaf başvurularının esaslan reddine karar verilmiştir.

c-TEMYİZ KANUN YOLUNA BAŞVURU VE NEDENLERİ:

Davalı ... Yönet. Geri Dön. ve Tem. Hiz. Tic. A.Ş. vekili temyiz dilekçesinde özetle kusur oranlarının hatalı tespit edildiğini,

Davalı ... San.ve Tic.Türk A.Ş. vekili temyiz dilekçesinde özetle, davalılar arasında asıl/alt işveren ilişkisi olmadığını, kusur oranlarının hatalı tespit edildiğini, pasif dönem hesabı yapılmasının doğru olmadığını, ilk peşin sermaye değeri tenzilatında hata olduğunu, 5510 sayılı Kanununun 16. maddesi uyarınca iş kazası nedeniyle sigortalı olan zarar görene birtakım haklar öngörüldüğünü, zarar belirlenirken bu hususların göz önünde bulundurulması gerektiğini, manevî tazminatın fazla olduğunu ileri sürmüştür.

Ç-İLGİLİ HUKUK KURALLARI VE İNCELEME:

Dosyadaki yazılara, toplanan delillere, hükmün dayandığı gerekçeleri nedenlerle temyiz edenin sıfatına temyiz kapsam ve nedenlerine göre; davalıların aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazlarının reddine, Dosya kapsamından 08.02.2014 tarihinde meydana gelen iş kazasından dolayı davacıda oluşan sürekli iş göremezlik oranının %26,20 olduğu, iş kazasının meydana gelişinde davacının %20, davalı alt işveren Remondis şirketinin %50, davalı asıl işveren Unilever şirketinin ise %30 oranında kusurlu oldukları, mahkemece bir adet kök bir de bu rapora ek bilirkişi hesap raporu alındığı, 13.07.2017 tarihli kök hesap raporunda davacının maddi zararının 145.180,20 TL olarak belirlendiği, bu tutar bulunurken geçici iş göremezlik ödeneğinin rücu edilebilecek kısmının tenzil edildiği buna karşılık davacıya iş kazası sigorta kolundan bağlanan sürekli iş göremezlik gelirinin ilk peşin sermaye değerine ilişkin olarak dosyada bilgi bulunmadığından bu yönde bir tenzilat yapılmadığı ve bilirkişi tarafından ilk peşin sermaye değerinin Kurum'dan sorularak bildirilecek tutarın rücu edilebilecek %80'lik kısmının hesaplanan zarar tutarından tenzili gerektiğinin belirtildiği, anılan hesap raporunun taraflara tebliğ edildiği, davacı vekilince hesap

raporuna itiraz edilmediği gibi takip eden 03.10.2017 tarihli 10. celsede aynen “İlk peşin sermaye değeri kurumdan sorulsun, sonrasında dosya bilirkişiye tevdi edilsin” şeklinde beyanda bulunulduğu, bu aşamadan sonra davacıya %26,20 sürekli iş göremezlik oranı üzerinden bağlanan sürekli iş göremezlik gelirin ilk peşin sermaye değerine ilişkin evrakın dosyaya kazandırıldığı ve mahkemece aynı bilirkişiden 12.02.2018 ek hesap raporunun alındığı, bu ek hesap raporunda, kök hesap raporunda bulunan 145.180,20 TL’den ilk peşin sermaye değerinin rücu edilebilecek %80’lik kısmı tenzil edilerek davacının nihai maddi zararının 102.981,05 TL olduğunun belirlendiği, sonrasında taraf vekillerince ek hesap raporuna itiraz edildiği ve davacı vekilince dosyaya 27.03.2018 tarihli bilirkişi hesap raporu ibraz edildiği bu raporda davacının maddi zararının 186.818,62 TL olarak hesaplandığı, mahkemece bu 27.03.2018 tarihli bilirkişi hesap raporunda tenzilatın hatalı yapıldığından bahisle resen yapılan tenzilat değişikliği sonucu davacı lehine 178.378,79 TL maddi tazminat ödenmesine karar verildiği anlaşılmaktadır. Usuli kazanılmış hak, davaların uzamasını önlemek, hukuki alanda istikrar sağlamak ve kararlara karşı genel güvenin sarsılmasını önlemek amacıyla Yargıtay uygulamaları ile geliştirilmiş, öğretilerde kabul görmüş ve usul hukukunun vazgeçilmez ana ilkelerinden biri haline gelmiştir. Anlam itibarıyla, bir davada mahkemenin ya da tarafların yapmış olduğu bir usul işlemi ile taraflardan biri lehine doğmuş ve kendisine uyulması zorunlu olan hakkı ifade etmektedir. Usuli kazanılmış hakkın hukuki sonuç doğurabilmesi için; bir davada ya taraflar ya mahkeme ya da Yargıtay tarafından açık biçimde yapılmış olan ve istisnalar arasında sayılmayan bir usul işlemi ile taraflardan biri lehine doğmuş ve kendisine uyulması zorunlu olan bir hakkın varlığından söz edilebilmesi gerekir.(HGK.nun 12.07.2006 T., 2006/4-519 E, 2006/527 K, 03.12.2008 T., 2008/10-730 E., 2008/732 K.) Usuli kazanılmış hak ilkesi kamu düzeniyle ilgilidir. (09.05.1960 T., 21/9; 04.02.1959 gün 13/5 sayılı İçtihadı Birleştirme kararı)

Somut olayda davacı vekilinin 13.07.2017 tarihli kök hesap raporuna itiraz etmemesi nedeniyle davalılar yararına usuli kazanılmış hak oluşmuştur. Bu kök hesap raporunu baz alan ve kök raporda belirlenen maddi zarar tutarından ilk peşin sermaye değerinin rücu edilebilecek kısmını isabetli bir şekilde tenzil eden 12.02.2018 ek hesap raporunda davacının maddi zararı 102.981,05 TL olarak belirlendiğine göre; davacı lehine 102.981,05 TL maddi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekirken bu miktarı aşacak bir maddi tazminatın hüküm altına alınması isabetsiz olmuştur.

İlk Derece Mahkemesince bu maddi ve hukuki olgular nazara alınmaksızın karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalılar vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 31. Hukuk Dairesinin istinaf başvurusunun esasın reddine ilişkin kararının kaldırılarak İlk Derece Mahkemesince verilen hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 31. Hukuk Dairesi kararının HMK'nın 373/1. maddesi gereğince kaldırılarak temyiz edilen ilk derece mahkemesi hükmünün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde dava davalılara iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 06.07.2021 gününde oy birliğiyle karar verildi.